

NYHETSBREV 1:2009

(Publicerat 2009-03-15)

Så var det då dags för årets första nyhetsbrev. Det blir magert för alla som önskar mycket nyskrivet material. Jag är nämligen fortfarande fullt upptagen med att försöka skriva en ny bok, och utöver det räcker min tid inte till något annat intellektuellt arbete än förberedelser för de uppdrag som jag har. Så därför är också min blogg i dvala. Men andra tider kommer förstås att stunda.

Hur upptagen jag än är så försöker jag förstås också få lite tid att reflektera över den dramatiska kris vi är mitt uppe i. Inget gör mer intryck på mig än med vilken iver och kraft makteliten försöker upprätthålla föreställningen om att det som pågår är en tillfällig svacka. Och att vi naturligtvis med rätt åtgärder tämligen snart är stabilt tillbaka på det gamla kära tillväxtspåret. Som en patetisk besvärjelse av att allt snart kommer att bli som vanligt så skall förstås höga chefer ha bonusar som ett slags förskott på det goda arbete de kommer att göra för att föra oss ur de svårigheter som de så skickligt inte har kunnat undvika.

Själv undrar jag i mitt stilla sinne om maktelitens tro på att allt kommer att återgå till det normala verkligen är särskilt djup. Eller om det kanske är så att känslan liknar den som den ena parten i ett äktenskap har som tycker sig börja se tecken på att otrohet förekommer, men som försöker blunda för detta eftersom konsekvenserna av att sanningen kommer fram känns så svårhanterade. Men sanningen kommer ju alltid fram förr eller senare.

I. Krisrelaterat utdrag från pocketupplagan av *Den vise VD:n*

När jag nu ändå inte har hunnit skriva något om vad jag tror om den pågående krisen, så tänkte jag att jag i stället skulle kunna påminna om en del saker som jag dristade mig till att skriva i det 27-sidiga efterordet till pocketupplagan av *Den vise VD:n* (2005 ó www.edris-ide.se/visevd.html). En del av er har kanske redan läst detta efterord. Men en påminnelse skadar nog inte. I vilket fall som helst är detta efterord, som jag gav titeln *Skarpt läge*, en bedömning i efterklokhetens ljus av de teser jag driver i originalupplagan från 1998. Och här kommer alltså ett lite längre citat med bäring på vad som nu pågår:

öMin sammantagna bedömning av den samhällsutveckling som skett sedan *Den vise VD:n* skrevs är att redan då tydligt skönjbara tendenser har spetsats till ytterligare. Ja i så väsentlig mån att jag på senare tid allt oftare återkommit till vad jag brukade säga eller ibland bara tänka när jag blev överöst av stark och enligt min mening naiv eufori över den fallna Berlinmuren och Sovjetunionens sammanbrott. Naturligtvis var dessa skeenden stora glädjeämnen i sig, men min övertygelse var och har förblivit att *den västerländska liberaldemokratiska kapitalismen har lika lysande framtidsutsikter som den totalitära kommunismen. Men att det kommer att ta lite längre tid innan detta blir uppenbart.*

Lägets tillspetsning är sådan att jag dessutom har allt svårare att freda mig för känslan att det nu är skarpt läge. Att vi kan vara vid en avgörande brytpunkt. Att en gammal invand ordning inte bara krackelerar långsamt under maktelitens ivriga bedyranden om dess imponerande livskraft utan att den ohjälpligt håller på att brista.

Jag förstår att den här sortens påståenden kan framstå som spekulationer gripna ur luften i synnerhet för dem som inte delar den känsla inför vår tid som jag har.

Och att jag därför kan framställas som en oansvarig månglare i grundlösa undergångsspekulationer. Men jag vill ändå försöka tydliggöra varför jag har denna uppfattning. Och det jag då först vill framhålla är att jag inte anser att det är något katastrofalt att en ordning bryter samman. Livet är förändring, på någon nivå bryter alltid ordningar samman. Det är utvecklingens gång. Och utvecklingen är osentimental. Den tar ingen hänsyn till invanda mönster utan när något verkligen är överspelat så brister det. Och om de som berörs gensvarar på ett framåtblickande sätt i stället för på ett nostalgiskt och det befintliga försvarande sätt så upplevs det hela som en befrielse.

Huvudskälet till min uppfattning att vi närmar oss den där avgörande bristningen som när den väl inträffat gör att vår invanda ordning inte vare sig kan fortleva eller återupprättas ó att vi plötsligt blir dömda till nyordning ó är min djupa känsla av att förtrollningen håller på att brytas. Det jag menar är att varje samhällsordning eller civilisationsordning djupast sett upprätthålls av att människorna som låter sina liv utspelas inom ordningen i fråga älskar den och uppfattar den som den enda rimliga och rätta. De är helt enkelt förtrollade, och delar en känsla av respektfull hänförelse inför livets storhet och samhällsordningens självklara klokhet. Naturligtvis kan denna känsla variera, men det finns en kritisk gräns under vilken den inte kan sjunka utan att den rådande ordningen ohjälpligt sjunker ihop som en misslyckad sufflé.

Det är denna insikt som ligger bakom den historiefilosofiska tankemodell som jag skisserar i *Den vise VD:n*. Och den känsla jag inte kan freda mig för är alltså att miniminivån håller på att underskridas. Ur intellektuell synpunkt är det svårt att avgöra hur pålitlig en sådan känsla är, men jag kan i varje fall inte utesluta att den åtminstone är bärare av lika väsentlig information som den känsla som drev elefanterna som inte ville dränkas av tsunamivågorna och därför sprang upp på närbelägna höjder.

(í) Vi har helt enkelt passerat den korsväg där vi måhända hade kunnat välja det framtidsscenario av en relativt odramatisk och gradualistisk övergång till en ny och bättre tingens ordning som jag skissat i slutkapitlet av *Den vise VD:n*. Nu är mönstret ett annat. Jag tror helt enkelt att något kommer att ske som är tillräckligt tydligt och dramatiskt för att förtrollningen skall brytas, eller kanske bättre uttryckt för att vi inte skall kunna fortsätta att låtsas att vi fortfarande är fullt uppslukade av den. Något kommer alltså att ske som gör att vi slutar att hoppas på den gamla ordningen. Att vi helt enkelt inser att vi är, som jag uttryckte det ovan, plötsligt dömda till nyordning.

Vad det är som kommer att ske vet jag inte. Det troligaste är väl att det blir ett ekonomiskt sammanbrott, eller så blir det något annat. (í) Samtidigt har jag den insisterande känslan att det inte kan dröja länge. Kanske är det en fråga om år, kanske inte?

Låt mig också säga att jag känner mig ambivalent inför att inte behålla denna min känsla inför vår tid för mig själv. Det är ju helt enkelt så att om den är en grov feltolkning av läget så skulle det ha varit bäst att tuga. Och det kanske det hade varit bäst att göra även om jag skulle vara något viktigt på spåren. Eller så är det klarspråk som är det rätta. Och efter diverse förhandlingar med mig själv har jag valt klarspråkslinjen.

En orsak till det är att jag inte kan uppfatta min känsla av att vi står inför den stora bristningen som det minsta skrämmande utan den känns ljus, befriande och

hoppfull. Jag uppfattar det som pågår inte bara som en process där den kulminerande stora bristningen kommer att bryta förtrollningen, utan parallellt med detta är det min känsla att en hjärtats välkomnande längtan efter en ny ordning växer hos många. Ja egentligen uppfattar jag sambandet mellan dessa två aspekter av den pågående processen som så att brytandet av förtrollningen kommer att utgöra ett gensvar på kraften och insiktsfullheten i hjärtats längtan. Att det alltså tyst och under ytan växer en mottaglighet för en ny ordning.

Den största av alla frågor när en ordning brister är förstås hur det uppkomna kaoset skall hanteras. Om rädslan tar fäste och bakåtblickande krafter får makten kan de mest förfärliga ting hända. Men jag tror inte att vi är i ett sådant läge. Jag tror i själva verket att det finns många och i den nuvarande samhälls- och maktstrukturen centralt utplacerade potentiella stöttepelare i den nya ännu ej manifesta ordningen. Personer som bidar sin tid.

Personer som när bristningen sker kan träda fram och ta det ledaransvar som behövs för att stödet till bakåtblickande reaktionära försök till fasthållande vid den gamla ordningen skall bli obetydligt. Personer som kan måla upp realistiska visioner av en ny möjlig och inspirerande tingens ordning som vi tillsammans kan göra till en levande verklighet.

Och vad tror jag då avslutningsvis på när det gäller den goda framtid som sakta ger sig till känna i hjärtats längtan hos allt fler.

Jo att när den avgörande bristningen, den ögonöppnande krisen, är överstånden och vi inte längre förmår upprätthålla vår förtrollning av den ordning som får oss att göra världen till en mardröm så öppnar sig möjligheten av en globaliserad värld grundad på en etik och människosyn katalyserad i de befintliga religionernas gemensamma ekumeniska kärnpunkt eller hjärtpunkt. En global värld uppbyggd från en global vision som med utgångspunkt från en nyuppenbarad insikt integrerar de olika religionerna i ett kreativt samverkansflöde som gör det möjligt att gå bortom nuvarande låsningar och konflikter. En global värld i frihet och demokrati, med rimlig ekonomisk rättvisa inom och mellan länder, där de ekonomiska resurser som används ryms inom de ekologiska ramar som gäller på jorden och där det arbete som krävs för att hålla den ekologiskt tolerabla rulljanssen igång också fördelas rimligt rättvist, för alla måste kunna söka självinsikt, värde och mening genom att med arbete bidra till sitt samhälle och sin grupp. En global värld med en blomstrande kultur som celebrerar den lyckliga utgången av övergångskrisen.

Men oavsett vad som kommer att ske ó om det snart eller långt senare blir en plötslig bristning i historiens väv som möjliggör ett radikalt nytt och bättre mönster eller om detta nya mönster kommer att bli följderna av långvarigt både pragmatiskt och visionärt arbete ó så har det stor betydelse hur vi som enskilda personer väljer att agera, och det gäller förstås både visa och ovisa VD:ar och alla oss övriga. Och ett effektivt sätt att bli en del av den goda framtiden redan nu är att inte fokusera på sin egen maktlöshet utan på den makt som var och en av oss har att sköta det vi har ansvar för väl, och helst i ljuset av de högsta värdena vi förmår att ärligt göra till våra egna. Att vi enkelt uttryckt agerar av ökarlek till ö istället för av rädsla för ö. Att vi lär oss tänka med våra framsynta och inkluderande hjärtan.

Då kan vi se framtiden an med tillförsikt.ö

II. Chris Martensons *Crash course*

En sak som jag tagit mig tid att göra är att ta del av Chris Martensons *Crash Course*. Det var mycket givande. Jag ångrar inte en minut av de c:a 3,5 timmar som jag ägnade åt detta. Martenson har en synnerligen klartänkt analys av bakgrunden till den pågående krisen och om möjligheterna att återgå till status quo. Och han är dessutom en utmärkt pedagog.

Hans fullmatade hemsida har adressen www.chrismartenson.com och skulle du vilja gå direkt till *The Crash Course* så är adressen www.chrismartenson.com/crashcourse

III. Benjamin Zander ó en lysande föreläsare

Chris Martensons material är massivt i sin saklighet och kan kanske skänka en känsla av personlig hjälplöshet även om han har en del uppfattningar om vad vi enskilda människor bör göra för att krisen skall kunna leda till något gott. Och han lovar dessutom att utveckla sitt tänkande om dessa nog så viktiga frågor. Men om man efter hans *Crash Course* skulle känna sig i behov av uppmuntran och stärkt tilltro till människans möjligheter så har jag ett annat föredrag som jag rekommenderar.

Det hölls redan i slutet av januari på *World Economic Forum* i Davos. Och föreläsaren var Benjamin Zander. Denne Benjamin Zander, som var fullständigt okänd för mig intill dess att jag hittade hans föredrag på nätet, är till professionen dirigent av klassisk musik. Men han har också en del andra strängar på sin lyra vilket framgår av hans hemsida (www.benjaminzander.com) Föredraget han höll i Davos hade titeln *Managing Complexity: A Different Approach*. En titel som med knapp nöd väckte mitt intresse. Men när jag väl började lyssna så struntade jag förstås i den trista titeln och lät mig gripas av hans skickliga framställning. Zanders föredrag kan ses på http://gaia.world-television.com/wef/worldeconomicforum_annualmeeting2009/default.aspx?sn=7064&lang=en

Som en pikant detalj i sammanhanget kan jag nämna att i själva föreläsningen leder Zander sina åhörare i ett synnerligen kraftfullt och fokuserat framförande av *Happy Birthday* som riktas till en av åhörarna som fick flytta upp på podiet för att emotta hyllningen. Och just denna typ av framförande fick uppenbarligen Barack Obama sig till del på sin 47-årsdag (4 aug 2008). 850 personer sjöng för honom och Zander lär ha sagt att han ville ha "a really rousing performance" eftersom "whether he becomes the president depends on how we sing today" (www.boston.com/news/politics/politicalintelligence/2008/08/obama_rings_in.html)

Slutligen bör jag väl nämna att *World Economic Forum* har en synnerligen välmatad hemsida (www.weforum.org/en/index.htm) med många intressanta föreläsningar och paneldiskussioner mellan mer eller mindre illustra personer.

IV. Framtidens ledarskap

8 april 2009 håller jag ånyo en föreläsning i Hillesgårdens onsdagsserie (www.hillesgarden.se/Hillesgarden_Program_v09.pdf). Denna gång är titeln *Framtidens ledarskap*. I programmet presenteras föredraget så här:

Ett föredrag med Karl-Erik Edris lovar kloka tankar, inspiration och många glada skratt. Denna gång kommer han att prata om det nya ledarskap, som vi är i akut behov av inom både politiken och näringslivet. Det gamla har ju gjort konkurs i den kris vi är mitt uppe i.

Föredraget börjar 19.00. Och för alla som är osäkra på de geografiska realiteterna kan en titt på (www.hillesgarden.se/vagbesk.htm) göra underverk.

För dem som till äventyrs har svårigheter att ta del av detta föredrag så kan jag redan nu erbjuda en alternativ plats och tid nämligen **5 maj** på G16 (www.g16.se). G16 har som vanligt sina arrangemang i Stockholms centrum, rättare sagt på MötesRum på Luntmakargatan 52 och tiden för mitt föredrag är 18.30-20.30. All nödvändig praktisk information finns på hemsidan (www.g16.se/index.php?option=com_content&task=view&id=71&Itemid=63).